

Триндюк Валентина

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри філології
комунального закладу вищої освіти
«Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради,
м. Луцьк, Україна
ORCID: 0000-0002-8326-3740
e-mail: tryndiuk_va@ukr.net

Мартинюк Алла

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземної та української філології
Луцького національного технічного університету,
м. Луцьк, Україна
ORCID:0000-0002-5979-3936
e-mail: alla-mart@ukr.net

Губіна Алла

кандидат психологічних наук,
доцент кафедри іноземної та української філології
Луцького національного технічного університету,
м. Луцьк, Україна
ORCID:0000-0002-8966-9581
e-mail: hubinaalla@ukr.net

**РОЗВИТОК SOFT SKILLS ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ (ПІДРУЧНИКІВ) НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Анотація. У статті йдеться про розвиток «м'яких» навичок на заняттях з іноземної мови. З'ясовано, що «м'які» навички – це комплекс особистісних та міжособистісних умінь, необхідних для вирішення професійних і загальних завдань задля успішної життєдіяльності в суспільстві. Нині не існує єдиної думки щодо класифікації «м'яких» навичок. Найпопулярнішими «soft skills» вважаються навички, спрямовані на вирішення проблем, самоуправління, роботу з людьми, використання і розвиток технологій. Ефективною технологією для розвитку «м'яких» навичок на занятті з іноземної мови є інтерактивна модель навчання – організоване викладачем освітнє середовище для комфортної інтеракції зі здобувачами освіти з метою активізації розумової діяльності та досягнення мети заняття. Така модель навчання передбачає використання інтерактивних підручників. Встановлено, що вправи інтерактивних підручників відповідають класифікації інтерактивних технологій: діалогічні, дискусійні, ігрові, тренінгові, вправи з аналізу ситуацій, що відтворюють реальні життєві ситуації. Такі завдання розвивають критичне й аналітичне мислення, творчість, ініціативність, навички спілкування; навчають формулювати, аргументувати і відстоювати власну

позицію тощо. У статті доведено, що інтерактивні підручники є ефективними засобами, які забезпечують формування на занятті з іноземної мови необхідних сучасному фахівцеві «м'яких» навичок в умовах дистанційного навчання зокрема.

Ключові слова: «soft skills» навички, інтерактивне навчання, технології, методи, інтерактивні підручники, іноземна мова, фахівці, дистанційне навчання.

Постановка проблеми. Процес глобалізації освіти відбувається дуже швидко, що, своєю чергою, призводить до змін основних підходів у розвитку загальних та професійних компетентностей сучасних фахівців. Такі виклики пов'язані із запитом роботодавців, які чітко формулюють свої потреби і вимоги до майбутніх спеціалістів. Зокрема окрім хороших знань свого фаху («hard skills»), вони повинні володіти так званими «м'якими навичками» («soft skills»). Найбільш затребуваними «soft skills» вважаються ті, які спрямовані на вміння вирішувати проблеми, креативно мислити, працювати з людьми, комунікувати, аналізувати, використовувати технології, бути стійкими до стресу, гнучкими. Розвиток і формування всіх необхідних умінь забезпечується впродовж вивчення усіх навчальних дисциплін, передбачених освітньою програмою. Тому нині надзвичайно важливо досліджувати ефективні моделі навчання для розвитку «soft skills» у закладах вищої освіти загалом і на заняттях з іноземної мови зокрема.

Власний досвід викладання та наукові пошуки засвідчують, що ефективною технологією для розвитку «м'яких» навичок на занятті з іноземної мови є інтерактивна модель навчання з використанням інтерактивних підручників, які стали необхідним засобом взаємодії учасників освітнього процесу в умовах пандемії COVID-19 у вимушеному форматі тривалого дистанційного навчання. Вимога працювати дистанційно передбачає пошук нових підходів до розвитку «м'яких навичок» у здобувачів освіти, що, наразі, є ще недостатньо дослідженим.

Мета статті – узагальнити поняття «м'які навички» («soft skills»), «інтерактивні технології»; проаналізувати інтерактивні підручники як засіб для розвитку «soft skills» у здобувачів освіти на заняттях з іноземної мови у закладах вищої освіти в режимі дистанційного навчання.

В межах окресленої мети ставимо перед собою завдання: узагальнити поняття «soft skills», розглянути класифікації інтерактивних технологій, презентувати власні погляди щодо використання інтерактивних посібників на заняттях з іноземної мови для розвитку «soft skills» у здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання.

Аналіз останніх досліджень з проблеми. Дослідженням «soft skills» займаються Н. Длугунович (2014), О. Глазунова, Т. Волошина (2019), Ж. Діденко (2021), Г. Корнюш (2020), О. Кравець (2020), Н. Махначова, А. Мідляр (2017). Для позначення поняття «м'які навички» науковці часто використовують також термін «гнучкі навички». Наприклад, Ж. Діденко (2021) вважає, що «гнучкі навички» – це комплекс вмінь або навичок, необхідних для міжособистісного спілкування, для досягнення цілі за допомогою критичного і творчого мислення та особистісних складових емоційного інтелекту, які впливають на життя і працевлаштування майбутніх

фахівців. Н. Длугунович (2014, с.241) виділяє такі типи «soft skills»: особиста ефективність, комунікативні, управлінські і стратегічні навички. З цією класифікацією згодні Н. Махначова та А. Мідляр (2017, с.382). О. Глазунова, Т. Волошина, В. Корольчук додають до цього переліку ще навички управління інформацією (Глазунова та ін., 2019, с. 96).

Вивченням інтерактивних технологій і методів навчання, які використовуються на заняттях з іноземної мови у закладах вищої освіти займаються такі науковці, як Л. Пироженко та О. Помегун (2004), В. Ягоднікова (2009), Н. Волкова (2018), І. Новак (2021), І. Беляєва (2019) та ін. Інтерактивне навчання – навчальний процес, що ґрунтується на принципах гуманізації, демократизації, диференціації та індивідуалізації і становить соціально мотивоване партнерство, центром уваги якого є не процес викладання, а організована творча співпраця рівноправних особистостей на рівні суб'єкт-суб'єктної взаємодії (Ягоднікова, 2009, с.15). Науковець Н. Волкова вважає, що інтерактивне навчання передбачає використання інтерактивних технологій, як сукупність методів, засобів і форм організації навчання, що забезпечують активний характер взаємодії учасників освітнього процесу на засадах співпраці та співтворчості й спрямовані на досягнення поставлених дидактичних цілей (Волкова, 2018). Найбільш популярні інтерактивні методи, які використовують викладачі іноземних мов – дискусія, круглий стіл, рольові ігри, вивчення випадків, мозкова атака, метод проєктів та ін. (Беляєва, Самородова та ін., 2019).

Інтерактивна освітня література України лише розпочинає свій розвиток на соціальному проєкті EdEra Books (<https://www.ed-era.com/books/>). Пропонується кілька онлайн-книг з інтегрованими відео й тестами для перевірки знань і підготовки до складання різних іспитів з англійської мови. Щодо вітчизняних інтерактивних підручників, то є перша спроба – Notes by Green Forest (Брандт, 2018) з блоками Communication та Grammar. Однак цих матеріалів недостатньо для цілісного і комплексного їх використання на заняттях з іноземної мови у закладі вищої освіти, що передбачало б розвиток таких необхідних майбутньому фахівцеві м'яких навичок.

Наукові публікації, присвячені дослідженням інтерактивних посібників з іноземної мови для використання у закладах вищої освіти, обмежуються невеликою кількістю і презентують досвід використання підручників іноземних видавництв. Зокрема, О. Галус та О. Абрамов (2015) аналізують підручники і посібники (New English File, New Total English, Speakout, Upstream) для підготовки філологів в університетах Франції, наголошуючи на якійсій ефективності їх використання в освітньому процесі. О. Кравець (2020) пропонує підручник Market Leader видавництва Longman Pearson Education. Нові інтерактивні підручники з цифровими платформами є широким полем для дослідження їхньої ефективності в освітньому процесі, а особливо в умовах дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зазначимо, що сучасний фахівець повинен володіти знаннями із своєї спеціальності («hard skills»), цифровими технологіями («digital skills») та м'якими/гнучкими навичками («soft skills»). Як засвідчує дослідження, на сьогоднішній день не існує єдиної думки щодо класифікації «м'яких» навичок. Зокрема Ж. Діденко (2021)

виокремлює три групи м'яких навичок («soft skills»): комунікативні, особистісні і професійні.

Комунікативні навички характеризують відносини людини з іншими і включають такі уміння: міжособистісне спілкування, вміння переконувати, працювати у команді, слухати, виконувати інструкції, розв'язувати конфліктні ситуації.

Особистісні навички – це якості людини, які певним чином характеризують її особистість, за допомогою яких вона долає проблеми, пристосовується до незвичайних умов, ставить цілі й досягає їх за визначений період часу, і які спрямовані на саму людину (управління своїми емоціями і особистісним розвитком). Серед них - уміння створювати презентації, креативно і критично мислити, ставити цілі і досягати їх, управляти часом.

Ми погоджуємось із думкою Г. Корнюш (2020, с.103), яка послуговується найпростішою типологією, за якою «soft skills» поділяються на дві великі групи і постійно перемижуються: персональні (особистісні) та інтерперсональні (міжособистісні).

Актуальність розвитку «м'яких» навичок пов'язана із вимогами роботодавців до фахівців щодо особистісних та міжособистісних якостей особистості. За останніми дослідженнями іноземних науковців у 2022 році найпопулярнішими «soft skills» вважаються навички спрямовані на вирішення проблем, самоуправління, на роботу з людьми, використання та розвиток технологій. Зокрема п'ятірку основних «м'яких навичок» на сьогодні очолюють такі: аналітичне мислення та інновації (вирішення проблем), активне навчання та стратегії навчання (самоуправління), комплексне розв'язування проблем (вирішення проблем), критичне мислення та аналіз (вирішення проблем), творчість, оригінальність та ініціативність (вирішення проблем). Дослідники проблеми виокремлюють такі потрібні навички: лідерство і соціальний вплив (робота з людьми), використання технологій, моніторинг і контроль (використання і розробка технологій), проєктування і програмування технологій (використання і розробка технологій), стійкість, стресостійкість і гнучкість (самоуправління), ресурси, вирішення проблем та ідей (вирішення проблем) (Staroutico, 2021).

У межах окресленої мети дослідження ми з'ясували, що досить ефективними технологіями для розвитку «м'яких навичок» на занятті з іноземної мови є інтерактивна модель навчання. Така модель спрямована на організацію комфортного середовища для постійної інтеракції викладача із здобувачами освіти, активізації їх розумової діяльності, ефективної самостійної роботи задля осмислення значимості здобутих знань та використання у практичній роботі. Викладач тут виконує роль наставника, тьютора, консультанта, модератора, фасилітатора.

У вітчизняній науці наразі не існує єдиної класифікації інтерактивних технологій. Однак усі вони мають спільні характеристики: сприяють активізації процесу навчання, навчають критично мислити, відстоювати власну позицію, опрацьовувати самостійно матеріали, розвивають навички, необхідні для професійної діяльності тощо.

Л. Пироженко та О. Пометун (2004) класифікують інтерактивні технології за формами навчання й наводять чотири групи залежно від мети заняття і форм організації діяльності здобувачів освіти: інтерактивні технології

кооперованого навчання, інтерактивні технології колективно-групового навчання, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань.

Основні інтерактивні технології навчання достатньо чітко класифіковані Н. Волковою, яка виділяє: діалогічно-дискусійні технології (діалог, бесіду, диспут, дискусію); технологію аналізу ситуацій; ігрові технології навчання; технології тренінгу; технології фасилітаційного навчання; інформаційно-комунікаційні технології; гейміфікацію (Волкова, 2018).

Для формування «м'яких навичок» у контексті навчання іноземних мов, як зазначає Г. Корнюш, важливо забезпечити відповідні педагогічні умови, а саме: створити органічну комбінацію форм організації навчальної діяльності (індивідуальної, парної, групової), збалансоване поєднання видів мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, письма, читання), методів і вправ, які відтворюють реальні життєві сценарії і фахово орієнтовані ситуації, а також належну реалізацію процесу само- та взаємооцінювання навчальних досягнень і результатів роботи (Корнюш, 2020, ст. 104).

Подані класифікації інтерактивних технологій передбачають різні форми роботи і методи на заняттях з іноземної мови, активно і якісно розвивають «м'які» навички у здобувачів освіти, а саме: правильно комунікувати, приймати нестандартні рішення, працювати в команді, вилучувати «незручні» ролі, адаптуватись до нестандартного середовища тощо.

У процесі викладання іноземної мови та іноземної мови за професійним спрямуванням ми використовуємо інтерактивні підручники з цифровою платформою для розвитку всіх необхідних сучасному фахівцеві навичок. Завдяки онлайн версії вони надзвичайно просто та ефективно застосовуються в умовах дистанційного навчання. Проаналізуємо серію підручників різних рівнів Business Partner (2018), авторами яких є Bruce Wade & Maria Karyda, Iwonna Dubicka, Margaret O'Keffe, Bob Dingen, Mike Hogan & Lizzie Wright, видавництво Longman (Pearson Education) (Детальніше: <https://www.pearson.com/english/catalogue/business-english/business-partner.html?tab=levels-%2526-samples#1357664771-4>). Кожен з таких підручників складається із восьми блоків та орієнтований на певний рівень знань. Однією з головних цілей Business Partner B1+ та Business Partner B2 є надання здобувачам вищої освіти можливості розвивати «м'які навички», необхідні для вибудовування взаємостосунків із новими колегами та/або знайомими. Цьому сприяють автентичні тексти для читання з аудіо-підтримкою, що забезпечує їх прослуховування та перегляд мультимодальних відеороликів, до яких викладачі та здобувачі освіти мають доступ через Інтернет-посилання і код, надані в підручнику. Існує також онлайн My English Lab для збагачення лексики та удосконалення граматики (наприклад, бізнес-глосарій і додаткові граматичні вправи).

Наведемо приклад завдання для виконання проєкту з підручника Business Partner B2, де передбачається парно-групова робота студентів, що уможливиле проведення занять у форматі синхронного чи асинхронного режимів дистанційного навчання: *Project. A) Work in pairs or small groups. Discuss these questions. B) Work in pairs and decide on a fictional company in which you work. Choose three of the problem areas in Ex. 9A and decide what your company policy is on each. Prepare a mini welcome for new employers.*

Include explanations about why your company has these policies. C) Regroup with someone from another pair. Roleplay your two different mini welcomes. Take turns to be the employee who explains company policy and the new employee who listens and ask questions.

Виконуючи такі проекти, здобувачі вищої освіти навчаються працювати у команді, швидко налагоджувати стосунки з членами іншої групи для успішного виконання завдання, шукати проблемні питання та вирішувати їх, чітко формулювати і доводити свою думку, адаптовуватись до ситуації тощо. Разом з тим такі завдання моделюють ситуації, що можуть трапитися в реальному житті, і тим самим допомагають передбачити сценарії вирішення.

Завдання із наступного прикладу стимулюють інтерес до самостійного навчання, творчого пошуку, стають поштовхом для розробки програми для саморозвитку і самовдосконалення: Work in pairs. How important is it to find out the culture of a company before you begin to work there? Choose the elements of corporate culture in Ex.5B and 6 that are the most important for you and put them in order, starting with the most important. Then discuss your list with a partner.

Завдяки такому чіткому розробленому комплексу здобувач вищої освіти є активним учасником освітнього процесу. Він має змогу визначати власні пріоритети, самостійно приймати рішення, оволодівати тайм-менеджментом, розвивати навички використання цифрових технологій тощо (https://www.yakaboo.ua/ua/business-partner-b2coursebook.html#media_popup_fragment).

Автором курсу Gateway 2nd Edition є Дейв Спенсер (Dave Spencer) (видавництво Macmillan's) – викладач практик, який уміло структурував матеріали відповідно формування рівня знань. Gateway 2nd Edition містить тексти для читання, вправи для розвитку навичок критичного мислення (Critical Thinking), уроки для розвитку життєвих компетенцій (Life Skills), Flipped classroom video для введення граматики разом з інтерактивним цифровим контентом.

Teacher's Resource Centre пропонує додаткові ресурси: тести на визначення рівня володіння мовою до кожного розділу (Test Generator); літературні, лексичні та граматичні матеріали; аудіоматеріали до підручника, робочого зошита та відео до підручника.

Автором розроблена цифрова версія підручника Presentation Kit із влаштованими аудіо- і відеоматеріалами та набором інструментів для роботи на інтерактивній дошці для викладача. Для здобувачів вищої освіти, крім паперового варіанту за відповідним кодом, відкритий доступ до Student's Resource Centre, де розміщено аудіо до робочого зошита, підручника і додаткові ресурси, які можна завантажувати для самостійного опрацювання.

Заявлений ресурс дає змогу здобувачам освіти проявити творчий підхід до виконання завдань і розвинути навички аналітичного мислення. Пропонуються запитання відкритого типу, які передбачають детальну відповідь з переліком якостей чи рис характеру. У такому випадку відповіді здобувачів ґрунтуються на уяві, з використанням творчого підходу. Як приклад наведемо вправи з уроку Life Skills (блок Critical Thinking), які спрямовані саме на розвиток життєвих компетенцій: Three teenagers talk about their special responsibilities. Watch the video or listen and write down each

person's special responsibility. James and Jessica talk to a friend on a video call about a problem they had recently. Watch or listen. Which values in ex.1 does each teenager have a problem with? Work in a group! Compare your ideas! – You want to speak in public. Follow this plan. – Watch or listen to four teenagers talking about fame. Is fame important for them? What do they want to do in life?

За допомогою завдань, які передбачають метод активного навчання, а саме «мозкового штурму», здобувачі освіти вчать акумулювати, інтегрувати надану інформацію; озвучувати творчі, вільні від стереотипів ідей і інерції мислення; робити висновки на основі відповідей, що ґрунтуються на міркуваннях з життєвого досвіду і певного об'єму вже отриманих знань, та обирати ті, які забезпечують вирішення проблеми. Такі завдання є, наприклад, серед блоку вправ на розвиток письма: A language biography is a text where you describe your experience of learning a different language. Read his language biography written by a student of English. What similarities are there between her experience and yours? Make notes for the paragraphs. When you write a text in English, brainstorm your ideas and then group your ideas into logical paragraphs. Write your own language biography.

Вправи, що пропонують здобувачу вищої освіти самостійно звернутися до Speaking bank та підібрати фрази для діалогу, розвивають навички самостійної роботи в асинхронному режимі, уміння вибудовувати стратегію навчання, щоб представити надалі результат на онлайн-занятті в умовах реального часу. Здобувач освіти вчиться бути відповідальним, лідером при виконанні вправ на укладання діалогів та організації рольової гри: Choose one of the situations in ex.6. Create a dialogue for the situation using expressions from the Speaking bank. Practice the dialogue and act it out for the class. – Look at this situation and make a list of questions that you can ask. Work with a partner and act out the role-play. When you finish, change roles. – Interview your partner with these questions about learning English. Are your answers similar?

Використання інтерактивних підручників дає змогу здобувачам освіти сформувати не лише навички іншомовного спілкування, але й навчитися слухати, виконувати інструкції, переконувати, керувати власними цілями і досягати їх. Вони повсякчас залучені у процес виконання завдання, оскільки, щоб набути навичку, потрібно бути щонайбільше активним, ініціативним і водночас дисциплінованим та самоорганізованим, що й вимагає дистанційне навчання.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Нові реалії життя спонукають до активного використання дистанційного формату навчання, що передбачає застосування різноманітних цифрових технологій. Активна взаємодія між викладачем і здобувачем освіти на дистанційних заняттях з іноземної мови, де викладач виконує роль тьютора, забезпечується за посередництвом інтерактивних підручників й спрямована не лише на досягнення основної мети – вивчення іноземної мови, а й на розвиток «м'яких» навичок.

Виклад навчального матеріалу в інтерактивних підручниках збалансовано поєднаний із цифровою версією, що підвищує ефективність освітнього процесу за рахунок посилення пізнавального інтересу, а також сприяє мотивації здобувачів освіти до самостійності у навчанні.

Увесь контент вищезазначених підручників дає можливість викладачеві вибудувати заняття таким чином, щоб навчання відбувалося у парах, групах чи індивідуально для розв'язку проблемних ситуацій, що відтворюють реальні життєві й фахово орієнтовані сценарії, та за допомогою вправ, укладених відповідно до класифікацій інтерактивних технологій (Л. Пироженко та О. Пометун, 2004; Волкова, 2018): дискусійні, діалогічні, ігрові, тренінгові тощо. Пропоновані авторами підручників завдання розвивають навички, спрямовані на вирішення проблем, самоуправління, роботу з людьми, використання і розвиток технологій.

Отже, інтерактивні підручники є ефективним засобом формування необхідних майбутньому фахівцеві «м'яких навичок» під час дистанційного навчання. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у пошуку нових сучасних та ефективних інтерактивних технологій для використання на заняттях з іноземної мови у ЗВО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Діденко, Ж. (2021). Формування м'яких навичок у майбутніх менеджерів на заняттях англійської мови в умовах дистанційного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 35. Т. 2, сс. 266-271. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25866>. [Дата звернення 26.01.2022]

Длугунович, Н. (2014). Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ фахівців. *Вісник Хмельницького національного університету*. № 6. сс. 239–242.

Махначова, Н. та Мідляр, А. (2017). «Soft skills» керівника підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. № 17, сс. 380–383.

Глазунова, О., Волошина, Т. та Корольчук, В. (2019). Розвиток «soft skills» у майбутніх фахівців з інформаційних технологій: методи, засоби, індикатори оцінювання. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2019, сс. 93 – 106.

Корнюш, Г. (2020). Формування «м'яких» навичок у студентів закладів вищої освіти в контексті навчання іноземних мов. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки*, (36), 99-110. <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2020-36-08>. URL: https://periodicals.karazin.ua/language_teaching/article/view/15689/14567. [Дата звернення 22.01.2022]

Belyaeva, I., Samorodova, E., Voron, O., Zakirova, E. (2019). Analysis of Innovative Methods' Effectiveness in Teaching Foreign Languages for Special Purposes Used for the Formation of Future Specialists'. *Professional Competencies. Education Science*. 2019, pp. 171–182. URL: [https://mgimo.ru/upload/iblock/8c4/education-09-00171%20\(1\).pdf](https://mgimo.ru/upload/iblock/8c4/education-09-00171%20(1).pdf). [Дата звернення 28.01.2022]

Новак, І. (2021). Інтерактивні методи навчання іноземних мов у закладах вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 32. Т. 1, сс.121-125.: URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/32/part_1/28.pdf. [Дата звернення 26.01.2022]

Staroutico. The most demanded soft skills for 2022. 24 November 2021. URL: <https://www.staroutico.com/latest-news/top-5-most-in-demand-soft-skills-for-2022/>. [Дата звернення 25.01.2022]

Ягоднікова, В. (2009). Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі: навч.-метод. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 80 с.

Волкова, Н. (2018). Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018, 360 с.

Пометун, О. та Пироженко, Л. (2004). Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ, 2004, 192 с.

Галус, О. та Абрамов, О. (2015). Аналіз підручників і посібників для підготовки філологів в університетах Франції. *Педагогічний дискурс*. Випуск 19, 2015. URL: <http://peddyskurs.kgpa.km.ua/Files/19/9.pdf>. [Дата звернення 22.01.2022]

Кравець, О. (2020). Розвиток м'яких навичок засобами іноземної мови за професійним спрямуванням у здобувачів вищої освіти немовних вузів. *Актуальні питання гуманітарних наук*; Вип. 29, т. 2 (с. 241-246). URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/12000>. [Дата звернення 22.01.2022]

Брандт, А. (2019). Notes by Green Forest – перший український інтерактивний підручник для вивчення англійської мови. GREEN FOREST LIFE. 14.02.2019. URL: <https://greenforest.com.ua/journal/read/notes-by-green-forest-pervyj-ukrainskij-interaktivnyj-uchebnik-dlya-izucheniya-anglijskogo-yazyka/>. [Дата звернення 25.01.2022]

REFERENCES

Didenko, Zh. (2021). Formuvannya miaklykh navychok u maibutnikh menedzheriv na zaniattiakh anhliiskoi movy v umovakh dystantsiinoho navchannia [Formation of soft skills for future managers at the English language classes in the conditions of distance learning]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Vyp 35. T. 2, ss. 266-271. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25866>. [Data zvernennia 26.01.2022]. [in Ukrainian]

Dluhunovych, N. (2014). *Soft skills yak neobkhidna skladova pidhotovky IT fakhivtsiv* [Soft skills as a necessary component of training IT professionals]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*. No 6, ss. 239– 242. [in Ukrainian]

Makhnachova, N., & Midliar, A. (2017). «Soft skills» kerivnyka pidpriemstva [“Soft skills” of the head of the enterprise]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriemstvamy*. No 17, ss. 380–383. [in Ukrainian]

Hlazunova, O., Voloshyna, T. & Korolchuk, V. (2019). *Rozvytok “soft skills” u maibutnikh fakhivtsiv z informatsiinykh tekhnolohii: metody, zasoby, indykatory otsiniuvannia* [Development of “soft skills” for future information technology specialists : methods, tools, evaluation indicators]. *Vidkryte osvितnie e-seredovyshe suchasnoho universytetu*. 2019, ss. 93–106. [in Ukrainian]

Korniush, H. (2020). *Formuvannia “miaklykh” navychok u studentiv zakladiv vyshchoi osvity v konteksti navchannia inozemnykh mov*. [Formation of “soft” skills for University students in the context of learning foreign languages]. *Vykkladannia mov u vyshchykh navchalnykh zakladakh osvity na suchasnomu etapi*. *Mizhpredmetni zviazky*, (36), ss. 99-110. <https://doi.org/10.26565/2073-4379-2020-36-08>. URL: https://periodicals.karazin.ua/language_teaching/article/view/15689/1456. [Data zvernennia 22.01.2022]. [in Ukrainian]

Beliaeva, I., Samorodova, E., Voron, O. & Zakirova, E. (2019). *Analysis of Innovative Methods Effectiveness in Teaching Foreign Languages for Special Purposes Used for the Formation of Future Specialists*. Professional Competencies. Education Science. 2019, pp. 171–182. URL: [https://mgimo.ru/upload/iblock/8c4/education-09-00171%20\(1\).pdf](https://mgimo.ru/upload/iblock/8c4/education-09-00171%20(1).pdf). [Data zvernennia 28.01.2022]. [in English]

Novak, I. (2021). Interaktyvni metody navchannia inozemnykh mov u zakladdakh vyshchoi osvity [Interactive methods of teaching foreign languages in higher education institutions]. *Innovatsiina pedahohika*. Vypusk 32. T. 1, ss.121-125. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2021/32/part_1/28.pdf. [Data zvernennia 26.01.22]. [in Ukrainian]

Staroutico. *The most demanded soft skills for 2022*. 24 November 2021. URL: <https://www.staroutico.com/latest-news/top-5-most-in-demand-soft-skills-for-2022/> [Data zvernennia 25.01.2022]. [in English]

Yahodnikova, V. (2009). Interaktyvni formy i metody navchannia u vyshchyi shkoli: [Interactive forms and methods at Universities]: navch.-metod. posib. Kyiv: DP “Vyd. dim “Personal”, 80 s. [in Ukrainian]

Volkova, N. (2018). *Interaktyvni tekhnologii navchannia u vyshchii shkoli [Interactive technologies at Universities]* navchalno-metodychnyi posibnyk. Dnipro: Universytet imeni Alfreda Nobelia, 2018, 360 s. [in Ukrainian]

Pometun, O. & Pyrozhenko, L. (2004). *Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnologii navchannia [A modern lesson. Interactive learning technologies]*. Kyiv. 2004, 192 s. [in Ukrainian]

Halus, O. & Abramov, O. (2015). Analiz pidruchnykiv i posibnykiv dlia pidhotovky filolohiv v universytetakh Frantsii [Analysis of textbooks and manuals for the training of philologists at French universities]. *Pedahohichnyi diskurs. Vypusk 19*. URL: <http://peddyskurs.kgpa.km.ua/Files/19/9.pdf>. [Data zvernennia 22.01.2022]. [in Ukrainian]

Kravets, O. (2020). Rozvytok miakykh navychok zasobamy inozemnoi movy za profesiinym spriamuvanniam u zdobuvachiv vyshchoi osvity nemovnykh vuziv. [Development of “soft skills” by means of a foreign language for professional purposes for students of non-language universities] *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*; Vyp. 29, t. 2 (ss. 241-246). URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/12000>. [Data zvernennia 22.01.2022]. [in Ukrainian]

Brandt, A. (2019). Notes by Green Forest – pershyi ukrainskyi interaktyvnyi pidruchnyk dlia vyvchennia anhliiskoi movy [Notes by Green Forest - the first Ukrainian interactive textbook for learning English]. GREEN FOREST LIFE. 14.02.2019. URL: <https://greenforest.com.ua/ua/journal/read/notes-by-green-forest-pervyj-ukrainskij-interaktyvnyj-uchebnik-dlya-izucheniya-anglijskogo-yazyka/>. [Data zvernennia 25.01.22]. [in Ukrainian]

DEVELOPMENT OF SOFT SKILLS BY MEANS OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES (TEXTBOOKS) AT FOREIGN LANGUAGE CLASSES AT UNIVERSITIES

Valentyna Tryndiuk

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Philology,

Municipal University “Lutsk Pedagogical College” of Volyn Regional Council,
Lutsk, Ukraine
ORCID:0000-0002-8326-3740
e-mail: tryndiuk_va@ukr.net

Alla Martyniuk

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University,
Lutsk, Ukraine
ORCID:0000-0002-5979-3936
e-mail: alla-mart@ukr.net

Alla Hubina

Candidate of Psychological Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign and Ukrainian Philology,
Lutsk National Technical University,
Lutsk, Ukraine
ORCID:0000-0002-8966-9581
e-mail: hubinaalla@ukr.net

Abstract. The article deals with the development of “soft” skills in foreign language classes. It has been found that “soft” skills are a set of personal and interpersonal skills necessary to solve professional and general tasks for a successful existence in society. Currently, there is no consensus on the classification of “soft” skills.

The relevance of the development of “soft” skills is related to the requirements of employers to the specialist in terms of personal and interpersonal personality traits. According to the latest researches of scientists, in 2022 the most popular “soft skills” are skills aimed at: problem solving; self-management; work with people; use and development of technologies. An interactive learning model is an effective technology for developing “soft” skills in a foreign language class.

The interactive learning model is an educational environment organized by a teacher for comfortable interaction with students in order to enhance mental activity and achieve the goal of the lesson. This learning model involves the use of interactive tools, methods, technologies, particularly interactive textbooks. It is established that learning with interactive textbooks involves individual, pair and group forms of work in the classroom. Textbook exercises correspond to the classification of interactive technologies: dialogues, discussions, games, training, situation analysis exercises that reproduce real life situations, etc. Such tasks develop critical and analytical thinking, creativity, initiative, communication skills during independent work; teach students to formulate, argue and defend their own position. It is proved that interactive textbooks are effective tools that ensure the formation of the «soft» skills, necessary for a modern specialist, in a foreign language class in distance learning in particular.

Keywords: soft skills, interactive learning, technologies, methods, interactive textbooks, foreign language, specialists, distance learning.

Стаття надійшла до редакції 22.02.2022р.